

SORGULANMIŞ HAYAT

HÜSAMETTİN AYDIN

LIBERTE

Aydın, Hüsamettin
Sorgulanmış Hayat

ISBN 13: 978-975-6201-73-2

Liberte Yayınları® / 171
1. Baskı: Nisan 2013

© 2013, Liberte Yayınları®

Sayfa Düzeni: Liberte Yayınları
Kapak Tasarımı: Muhsin Doğan
Montaj: Merkez Repro
Baskı: Tarcan Matbaası

Adres: Zübeyde Hanım Mah. Samyeli Sok. No: 15, İskitler, Ankara
Telefon: (312) 384 34 35-36 | Faks: (312) 384 34 37 | Sertifika No: 25744

LiBeRtE
liberteyayin grubu

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara
Telefon: (312) 230 87 03 | **Faks:** (312) 230 80 03
Web: www.liberte.com.tr | **E-mail:** info@liberte.com.tr
Sertifika No: 16438

Liberte Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

Hüsametdin Aydın, 1950 yılında Van'da dünyaya geldi. İlkokul, Ortaokul ve Lise-yi Van'da okudu. Üniversite eğitimini Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde tamamladı. 1975 yılında, bir özel dershanede Öğretmenliğe başladı. Öğretmenliğinin beşinci yılında eşiyile birlikte eğitime yönelik kitaplar yazdılar. Birkaç yıl sonra da yayınevlerini kurup eğitim yayıncılığına başladılar. 1998 yılında bir özel der-shane açıp dershaneciliğe adım attılar; yedi yıl sonra da Ankara'da Türkiye'nin en modern kolejini açtılar. Kolej açıldıktan sonra ticari işlerini oğluna devredip ticarî hayattan çekildi.

Hüsametdin Aydın'ın diğer kitapları:

Bilgi Çağında Körlük, Minimal Yayınları (2012)

İnsan ve..., Liberte Yayınları (2013)

İçindekiler

Takdim /	13
Önsöz /	15
Rehberimi Kaybettim /	19
Ben ve Serdar /	32
Fırsatlar Yaşam Alanının Kıvrımlarında Gizlidir /	41
Filozoflara Sorularım ve Onların Yanıtları /	51
Bir Yer Hayal Ettim /	58
Üniversite Öğrencileriyle Sohbet Toplantım /	59
Kendi Olmak – İyi Bir Dünyalı Olmak /	68
Genetik Arızalı Arkadaşım /	75
Bugün Pazar /	82
On İki Eylül Cuntasının Seneyi Devriyesi /	90
Kim Bu Ölenler /	97
Başarının Temel Dinamikleri /	98
Devletin Pazar Esnafını Kibarlaştırma Macerası Boşa Çıkacak! /	107
Güç /	114
Tesadufi Bir Buluş –Bir Korunma Taktiği– /	122
İletişim Tarzı Kişiliğın Resmidir /	130
Üstü Açık Üniversite /	138
Zenginlik /	147
TV Oyunlarıyla Evlendirme /	153
Neden Kitap Okumuyoruz? /	162
Geldiler /	166

Önsöz

HAYAT, GİZEMİ BOL BİR ARENADIR. BU ARENADA İSTEDİĞİN ya da umduğun gibi at koşturmak hiç de kolay değil. Hele ki iyi bir süvari değilsen; at seni alıp, hiç ummadığın bir başka istikamete doğru taşıyabilir; ya da, arka ayakları üzerinde şaha kalkıp, seni yere savurabilir. Kırıklar içinde kalabilir, hatta bir daha hiç ayağa kalkamayabilirsin.

Yaşam böyle bir arena işte.

Önce kendini iyi bir süvari yapacaksın, sonra atlar hakkında bilgi sahibi olacaksın. Süvarilikte ustalığına iyi bir at eşlik ederse, gücüne güç katmış olursun. Güçlenen sen, yaşamın tüm kıvrımlarına girip, talih sayılan fırsatları yakalayabilirsin. Başka türlü “talih” ayağına gelmez.

Güç “bilgi”dir. Bilgi; zihinsel, ruhsal ve fiziksel becerilerin yaratıcı kaynağıdır. Bilgi olmadan hiçbir insan, kendine dair bu üç becerinin üreteceği enerjiyi bütünleştirip, yaratıcı üst düzeylere çıkaramaz. Doğal varoluşun biz insanlara sunduğu bu enerji kaynaklarından yararlanamayan bir kimse, ne olması gereken bir benliğe dönüşebilir ne de topluma yararlı birine. Olması gereken benliğe dönüşmeyen bir insan, yaşamın gizemlerini çözemez; niteliksiz kalır.

ÖZGÜRLÜK bilginin de düşüncenin de yaratıcı dinamiğidir. Öyleyse önce, herkes için özgürlük. Çünkü özgür olmayan bir kimse, hayatı sorgulayamaz. Hayatı sorgulayamayan bir kimse, bilgi sahibi de olamaz düşünce de üretemez.

ÖZGÜRLÜK; kişinin kendine, toplumuna ve tüm insanlığa karşı sorumlu olması demektir.

Ben, ÖZGÜRLÜĞÜ böyle bilirim.

Ben, ÖZGÜRLÜĞÜ erdemli olmanın en temel dinamiği sayarım.

HÜSAMETTİN AYDIN

Rehberimi Kaybettim

Hayat, bahtsızlıklar, bir başınalık, terk edilmişlik, yoksulluk, kendi kahramanlarını, bazen gösterişli kahramanlardan daha yüce olan görünmez kahramanlarını yaratan savaş meydanlarıdır.

Victor Hugo

AĞIR HASTAYDI. HASTANEDE YOĞUN BAKIMA ALINMIŞTI ve doktorlar, onu ziyarete yasak koymuştu!

Onun yokluğuna tahammülüm sıfırdı; bu nedenle bir şekilde onunla birlikte olmanın yolunu bulmalıydım ...

Maalesef onunla fizikî, yüz yüze temas olanağım olmadı! Onsuz da yapamazdım! “Peki, ne yapabilirdim başka?” diye düşündüm, onsuz geçecek zamanın acısını azaltmak için.

Kararımı verdim: Onun, yaz mevsiminin sıcak günlerinde, ikinci vakti, altında oturup defterlerine notlar yazdığı çınar ağacına gidecektim. O çınarın altında oturacak, bana armağan ettiği notlarını okuyacaktım; başka da bir seçeneğim yoktu acımı dindirmek için. Ayrıca, emindim; rehberimin en sevdiği çınarın gölgesinde oturmak, onun değerli notlarını okumak beni onsuz bırakmayacaktı. Çünkü bu anlamda yaşanmışlıklarım olmuştu. Örneğin, eserlerinden yüksek düzeyde hazlar aldığım pek çok

düşünürle, eserlerini okuyup üzerlerinde düşündüğümde, hoyalimde onlarla sohbetlere dalmışlığım olmuştı.

Rehberimiz de bizim için bir filozoftu. Bizi, “varlık” bildiğimiz “hiçlik” dünyasından alıp, hiçliğin içinde bir varlığa dönüştürmüştü. Onun sayesinde kendimizin efendisi, diğer insanların da dostu olma bilincine ulaşmıştık.

Hemen her gün, ikinci vakti, o çınarın altında oturup not defterlerindeki notlarını okumaya karar verdim. Gittiğimin üçüncü günüydü ve çözümlemeye çalıştığım bölümle derin bir dikkat yoğunlaşması içindeydim. Ses ayarını yüksek tuttuğum cep telefonum çaldı, ama bir kez! “Mesajın var” yazıyordu ekranda; açtım. “Arkadaşını, abini, babanı, dedeni kaybettin!”

Et yığınınna dönüşmüş, yere yığılmışım... Ne kadar süre baygın kalmışım bilmiyordum çünkü ne düştüğüm anı ne de kendime geldiğim anı hatırlıyordum. Kendime geldiğimde hastahane de yüzlerce dostun arasındaydım.

Muhteşem bir sevgi ve saygı coşkusuyla uğurlandı son yolculuğuna Üstat. Onunla yaşadığım günlerin sevincini ve heyecanını katbekat aşan bir coşkıydı yaşanan. Gördüğüm; sevgi-yoğun bir saygı seliydi!

Onunla karşılaşmam ve tanışmam sanki ölümünün birkaç gün öncesiydi. O güne hızla geri döndüm! O günü ve sonrasını yeniden yaşamalıydım yoksa onu kaybetmiş olmanın acısı dayanılmaz olacaktı benim için!

Onu tanıyınca kadar bildiğim yeryüzü, gökyüzü ve ikisinin arasında dolaşan bir takım canlı varlıklar vardı; ki bu canlı varlıkların iki ayaklısından –onlardan biri olmakla birlikte– hiç de hoşnut değildim.

Liseli ve kentin taşrasından gelmiş dört gençtik, ya da biz kendimizi genç sayıyorduk, çünkü henüz on altı yaşın içindeydik dördümüz de. Genç sayılır mıydık bilemiyorum ama altmışını aşkın bir beybaba bize, “Gençler” diye hitap ediyordu. Bu hitabet hoşumuza gidiyordu doğrusu; biraz da erkeklik duygumuza dokunduğundan olsa kasılıyorduk.

Dördümüz de, ortak kiraladığımız giriş hollü bir toprak odada kalıyorduk. Okulun olmadığı cumartesi öğleden sonra ile pazar gününü evde geçirmek, soğuktan dolayı kolay olmuyordu. O günleri genelde Şahap amcanın kahvehanesinde geçirirdik. Bazen hafta içi günlerinin okul sonrası bir iki saatini de orada geçirirdik. Şahap amca hem bizi sahiplenirdi hem de kahvehanesi, oyun oynanmadığı için, ders çalışmaya uygun bir yerdi; özellikle soğuk kış günlerinde.

Nisan ayından eylül ayı sonuna dek, yani dışarıda oturulabilen günlerde, kahvehanenin sokak tarafına, bir buçuk metre genişlikte ve altı-yedi metre uzunluktaki bir alanda, ortada küçük bir sehpa ve etrafına kürsü denilen küçük oturakların konulduğu oturma gurupları oluşturulurdu müşteriler için. Kışın soğuk günlerini bin bir çile ile geçiren bizler için dışarıda oturma günleri, derin hazlar yaşadığımız günler oluyordu, çünkü hem ilk gençliğimizin hem de derin sohbetlerin tadına varıyorduk beraberce.

Lise ikideydik. Mayıs ayının bir cumartesi öğleden sonrasıydı. Oturmuş hem tavşankanı çaylarımızı içiyor hem de futbolun üç büyüklerinden hangisinin şampiyon olabileceğini –aslında hangisinin şampiyonluğu hak ettiğini– tartışıyorduk. Tartışma sırasında, elinde kitap bulunan, altmışını geçkin, hoş

giyimli bir amca, “Merhaba gençler!” deyip, yanımızdaki boş bölüme oturdu.

Hayatımızda ilk kez duyduğumuz bu “Merhaba gençler!” sözü öylesine yumuşaktı ve ruhlarımızda öylesine bir coşku yarattı ki; şaşsa kaldık! Dördümüz de, “Ne oluyor yahu? Kim bu adam? Bu da nereden çıktı?” dercesine baktık birbirimize.

Ceberut suratlıların çocukları bizler, alışık değildik böylesi bir nazikliğe; ayrıca, bozuluyorduk da bu kadarına.

Amca garsondan çay istedi ama, bizim o güne dek hiç tanıdık olmadığımız bir üslupla: “Lütfen bana bir çay getirir misin?” dedi garsona. Garson “Bu herif ne demek istedi lan!” der gibi bir zihin karışıklığı içinde “Anladık!..” dedi. Çay geldi. Sehpaye konulduktan sonra, bizim ve tüm diğer müşterilerin “lan” diye seslendiği garsona yaşlı beybaba, “Teşekkür ederim genç” demesin mi!

Bir arkadaşımız “Hoppala!” demekten kendini alamadı! Bir diğeri de, “Allah bilir daha başka neler yumurtlayacak bu herif!” dedi.

Böyle konuşmakta haksız da sayılmazlardı...

Garson da biz de şaşkın durumdayız, hayatımızda duymadığımız şeyleri duymuş olmaktan! Ama garsona “genç” demesine bozulmuştuk. Çünkü biz lisede okuyan öğrencilerdik, o ise “pis, değersiz” bir garsondu; onunla bizi nasıl olur da aynı tutabilirdi?

Bizi asıl şaşırtan şey; beybabanın tavşankanı çaylarıyla birlikte tam üç saat süresince kitap okuması olmuştu. Oysaki benim kentimde bu kadar süre kitap okuyan ne bir Allah’ın kulu bulunurdu ne de kitap! Kentin dokusuyla da çatışıyordu onun

bu davranışı. Çünkü kentin dokusuyla büyüyen bizler, bırakın üç saat kitap okumayı, otuz dakika ders bile çalışmazdık! Herifin bu davranışı karşısında şaşkına dönen “İblis” lakaplı arkadaşımız “Ulan bu herif tehlikeli. Kitap okuyor gibi görünüyor ama bizi dinliyor. Ondan uzak duralım!” diye uyardı bizi.

Elindeki kitabın adı da ilginç gelmişti bize: ANA! Hani küfür hanemizde en çok yer alan kelime. Kitabın ismi de bizi şüpheye sürüklemişti. Niye BABA değil de, ANA?

Beybaba bizi şaşırtmaya devam etti; ayrılırken bize dönüp, “Hoşça kalın gençler!” demişti. Eğer söz yumuşak, tebessümü bol bir yüzün ağzından çıkmış olmasıydı; “Sen bizimle dalga mı geçiyorsun lan!” deyip, tepki koyabilirdik. Çünkü ondan bize yönelik duyduğumuz o yumuşak, insanın ruhunu okşayan sözleri, o güne dek, yaşam alanımızın hiçbir noktasında duymuş değildik; ne aile içinde, ne mahallede, ne okulda ...

Ona hiçbir yakıştırmada bulunamıyorduk; gizemli bir beybabaydı bizim için o. O günlerde “Uzay” kavramı da henüz kültürel hayatımıza girmiş değildi. Girmiş olsaydı ona; “Bu adam uzaylı,” derdik büyük olasılıkla.

Pazar öğleden sonra Şahap amcanın kahvehanesine vardığımızda beybabayı oturmuş, kitap okuyor bulduk. Selamsız sabahsız yanındaki oturma grubuna oturduğumuzda dönüp, “Selam yok mu gençler?” demesin mi. Alışkanlıklarımız var; korkuyoruz, utanıyoruz, eziliyoruz kendimizden büyük birine selam vermekten! Ama herif bu oluşumuzu bilmiyor ki! (Aslında bu konuda kuşkuluydum. Belki biliyordu ama bildiğini bize hissettirmiyordu.)

Bin bir güçlkle ve başımızı önümüze eğerek beybabamıza “Nasılsın amca?” diyebildik.

O gün elinde başka bir kitap olan beybabayı anlamaya, kim olabileceğini çözmeye çalıştık. Kimimiz “devletin ajanı”, kimimiz bilmem ne dedik durduk saatlerce. Hatta, “Bu adam burayı kendine mekan seçerse, biz gelmeyelim arkadaş,” kararına vardık. Üç günlük bir deneme süreci yaşayacaktık ama onunla asla konuşmamak koşuluyla.

Çünkü onun dili de sevecenliği de bize yabancıydı; insan ilişkilerimizde dilimize argo ve küfür egemendi; öğretici ceberut büyüklerimizin de. Beybaba ise bildiğimiz ve alışık olduğumuz büyüklerimizden hiç birine benzemiyordu. Bu nedenle korkuyorduk; onunla ilişki bozar bizi diye. Yani onun gibi biri olmak, ortamımızda erkekliğe bok sürmek olurdu!

Sonunda bozulduk!

Pazartesi okul sonrası mekâna vardığımızda neyse ki gizemli beybaba yoktu. Çaylarımızı keyifle söyledik. Çaylar geldi; akabinde beybaba gelmesin mi? “Merhaba gençler! Nasılsınız?” deyip yan tarafımıza oturdu. Bizden “Nasılsınız?” sorusuna karşılık çıkmadı. Karşılık almayınca kendisi: “Sorma cevap vermediniz?” diye suskunluğumuza itiraz etti.

Bir arkadaşımız “Bulduk belamızı lan! Bu herif kesinlikle bizi takip ediyor!” dedi. Haksız da sayılmazdı. Alışık olmadığımız bir durumla karşı karşıyaydık.

Beybaba: Ben sizi tanımak, sizinle biraz sohbet etmek istiyorum. Sizler galiba öğrencisiniz?

Birkaç şey daha söyledi ama dinleyenimiz yoktu.

Bir arkadaşımız tam “Kalkın lan! Bu heriften kaçalım...” diyecekti ki; beybaba, bizden izin isteyerek, kürsüsünü yanımıza taşıdı. Çok nazik ve çok da sempatik biriydi. Bu tutumu

da kafamızı karıştırmaya yetiyordu zaten. Bir erkek nasıl bu kadar kibar olabilir. “Yoksa bu herif i**e mi lan?” diyerek fısıldaştık çaktırmadan. Bedri Rahmi Eyübođlu’nun sözünü ettiği üç dilin ikisine sahiptik ve çok da işimize yarıyordu böylesi sıkıntılı anlarda.

Elindeki *Ana* kitabından söz etti. Konusu ilgimizi çekti. “Kitap sanki bizi anlatmış,” diyoruz ona. Kendini bize anlatmaya başladı: “İçişleri Bakanlığı’nda çalışan bir müfettiştim. Hükümetin kimi kamu görevlileri hakkındaki icraatlarına katılmadığım için beni komünist olmakla suçlayıp buraya, vilayetin emrine sürgün ettiler! Oysaki ben komünist değilim. Haksızlığa katlanamayan biriyim. Kentinizde Valiliğin emrindeyim ama oturabileceğim bir sandalyem bile yok. Bolca kitap okuma şansım oldu ama kentinizde bir kitabevi yok. Kitaplarım Ankara’dan bana gönderiliyor. Daha altı ay buradayım. Bu süre içinde kentinizi ve insanlarını yakından tanımak istiyorum. Önce siz öğrencilerden başlasam ne dersiniz? İzin verir misiniz? Altı aylık sürgün bittikten sonra Ankara’ya gidip emekli olacağım. İnşallah üniversite eğitimi için Ankara’ya gelirsiniz, size yardımcı olabilirim mutlu olacağım. Hem siz yaşlarda torunlarım var, onlarla da tanışıp arkadaş olursunuz. Elimdeki *Ana* kitabını size vermek istiyorum ama bir haftalığına; sırayla biriniz okusun diğerleri de dinlesin. Yalnız, kitabı bitirdikten sonra, yazılanların hoşunuza gidip gitmediğini bana söyleyin; tamam mı?”

Dördümüz de bu sözler karşısında “nakavt” olmuş durumdaydık. Dilinin hoşluğu, yüzündeki sevecenlik, arada bir saçlarımızı şefkatle okşaması... Bunlar, ensesinde tokat patlatılan bizlerin alışık olduğu şeyler değildi ki! Daha kötüsü,

adamdan uzak durmaya karar vermişken, ANA isimli kitabın tuzağına düşmek oldu!

İşte ne olduysa o *Ana* kitabını okuduktan sonra oldu! Beybaba kitabıyla, bize hitabeti ve harika konuşmalarıyla gönüllerimizi fethetti, gönüllerimizin efendisi olmaya başladı.

Görüşmelerimiz de onu dinlemelerimiz de sıklaştı.

Beybabamızla On Dokuz Mayıs kutlamasından sonra kahvehanede buluşmak üzere sözleşmiştik; doğrusu o bize “Görüşelim” demişti. Ona “hayır” demek bizim için mümkün değildi çünkü o, artık bizim için her şeyin üstünde bir büyük insandı!

Kahvehaneye vardığımızda beybabayı oturur bulduk. Elini öpmek istedik ama “Asla!” deyip, elini öpmemize izin vermedi. Şaşkın şaşkın birbirimize baka kaldık! “Şaşırdınız, değil mi?” dedi. “Şaşıracığınız daha çok durumla karşılaşacaksınız, korkmayın, şaşkınlıklarınızın sonu iyi olacak; çünkü şaşırdıkça düşünecek, düşündükçe iyi olana doğru geçişeceksiniz; yani kendinizin efendisi olmaya doğru yol alacaksınız.”

Hem tavşankanı çaylarımızı yudumluyoruz hem de beybabanın başka neler söyleyeceğini merak ediyoruz. Birbirimize bakışlarımızdan “Neden elini öptürmedi?” sorusuna yanıt aradığımızın farkındaydık ama “Neden?” diye sormaya da henüz cesaret edemiyorduk. Birkaç dakikalık sessizlikten sonra beybaba:

“Size, üç gün içinde okumanız şartıyla bir kitap vereceğim ama kitabı vermeden önce size bir soru soracağım: Sizin çok ünlü bir hemşehriniz var, adı da Yaşar Kemal. Kim bu adam?”

– Ağa mı?

- Hayır.
- Şeyh mi?
- Hayır.
- Eşkıya mı?
- Hayır.
- Biz de, yani bu topraklarda ünlü olabilecek başka kimse olmaz ki! Siz söyleyin kim bu Yaşar Kemal?

- Okumanız için size vereceğim bu kitabın yazarı. Eminim kitabı keyifle okuyacaksınız.

- Bu kitabı bir hemşehrimiz mi yazmış?

Mutlu olmuştuk çünkü (babamızın çekincesiz hatta hak bilerek dövdüğü) *Ana*(mız) gibi bir kitap olacağından emindik.

İnce Memed'i aldık; evirdik, çevirdik, ön kapağına, arka kapağına baktık ve birbirimize gülümsedik. Bir arkadaşımız tekrar beybabanın elini öpmeye kalktı ama gene izin vermedi.

İblis kulağıma yaklaşmış şunları fısıldadı: "Ulan bu kitabı yazan adam eğer Kürt'se, bu kitabı yazabilecek duruma gelinceye kadar Allah bilir kaç ton dayak yemiştir. Biz tonlarca dayak yedik öğretmenlerden ama hala kompozisyon denilen o boktan dersten geçer not alamıyoruz. Mademki (Neydi adı lan?) yazar hemşehrimiz, hem de bütün dünya tanıyor, acaba diyorum; nasıl bir herif olduğunu beybabaya sorsak mı?" "Beybabaya sorsak mı?" sözünü duyar duymaz panikledim "Ha s..tir lan! Sakın ha!" deyip, bacağına bir çimdik attım!

Böyle yaparak yaşayacağımız ayıptan da şoktan da kurtulmuş olduk! Yazar dayak yemiştir olsa da olmasa da -ki Kürt'se

mümkün değil yememesi– biz rezil olurduk; çünkü, İblis’in dediği gibi, tonlarca dayak yememize rağmen hala okunabilir bir mektup bile yazamıyorduk!

Ama lise iki okuyorduk!..

Beybaba bu kitabı üç günlüğüne vermişti bize. Zaten okulun bitimine de on günlük bir süre kalmıştı. Ondan ayrılacağımız için gerçekten üzülyorduk. Üzüntümüz hem onun kentimizdeki yalnızlığı hem de bu büyük insanı uzun bir süre dinleyememek yüzündendi.

“Gençler; ben de sizden bir şey isteyebilir miyim?” deyince, dördümüz birden “Tabii ki,” dedik. Teşekkür edip dileğini bize ilettiler.

Bizden istekleri şunlar olmuştu: Kendisine arkadaş olsun diye bir Van kedisi, bir de Kürtçeyi öğrenmesine yardımcı olabilecek bir dost insan.

İblis, “Kediden arkadaş...” sözünü duyar duymaz Kürtçe “Ya Rabbim! Ne bilinmez adam bu herif!” dedi.

İsteklerinin ikincisi çok kolaydı çünkü sadece Kürtçe konuşulan ona uygun birden fazla yer biliyorduk. Birincisini nasıl kotaracağımıza ise bir türlü karar veremedik. Ama o kediyi de mutlaka bulmalıydık beybabamız için.

Liseden Vanlı bir arkadaşımızın candan yardımıyla kedi işini de (çaldık) hallettik, iki gün içinde.

Beybabamız da biz de çok mutluyduk; çünkü hem kedi işini hem de Kürtçe öğrenmesine yardımcı olacak iyi bir insan talebini karşılamıştık.

Veda gününden önceki gün daha uzun oturduk. Çok şeyler anlattı, çok kafa karışıklığı yaşadık ve ona taparcasına bağ-

landık. Bir arkadaşımız “Amca! Seni çok özleyeceğim!” dedi. Duygulandı, “Ben de sizi,” dedi. Ağlamamak için kendimizle mücadele içindeyken “Ağlayan insanlardan korkulmaz,” dedi.

Bir arkadaşımız “Ulan bu herif bu sözleriyle, bu davranışlarıyla bizi ... Ulan, bu herif hakkında hala endişe içindeyim. Lan...” dedi.

Güçlkle susturdum. Neyse ki bu sözleri Kürtçe söylemişti.

Bitmesini istemediğimiz günün gecesi yaklaşıyordu. Veda saati geldi çattı. Hep birlikte ayağa kalktık. Bir arkadaşımız “Amca” dedi. Gülümsedi “Alışkanlıklar uzun ömürlüdür, zor kullanılarak bitirilmmez. Bundan sonra da elimi öpmeye, bana amca demeye yelteneceksiniz. Bana ‘üstat’ deyin” dedi.

Usta’yı biliyorduk da “üstat” da neyin nesiydi, diye birbirimize baka kalırken; İblis lakaplı arkadaşımız “Üstat ne?” diye sordu. Açıkladı. Evet, ona yakışanı da böylece öğrenmiş olduk. O bizim Üstadımızdı artık.

Lise ikinin son bir ayı ile lise sonun ilk iki ayı beybabayla geçti. Yaşam koçumuz oldu. Kitap okumayı, ders çalışmayı ondan öğrendik. Öğrendikçe farklılaştık. Farklılaştıkça farkında olmadan insanlara “siz” diye hitap etmeyi, “Nasılsınız” demeyi ve “teşekkür etmeyi” öğrendik.

Beybabanın tezgahında yontulan bizler, ne yazık ki okuldaki arkadaş camiamız için “gırgır” nesnesi olmuştuk. Onlarla buluşmalarımızda, “rica, lütfen, teşekkür, nasılsınız” gibi sözcüklerin telaffuzlarını; “reca, lotfen, teskur, nasolsunuz?” biçiminde bozarak, bizimle dalgalarını geçiriyorlardı.

Oysa ki lügatımızda “lan, hıyar, s..tir lan” gibi argolar hala kanlı canlı duruyordu.

Yaşadığımız kültürel bir parçalanmaydı; parçalardan biri yok olmaya başlamıştı, bunu hissediyorduk, ama boşalan yeri doldurmakta zorlanıyorduk.

Öğrenciler olarak okul içi başarı grafiğimiz yükseldi. Üniversite sınavında başarılı olduk ve Ankara'ya tercih ettik.

İlk işimiz yaşam koçumuzun/rehberimizin/ evine ziyaret oldu! Haberli gittiğimiz için bizi apartmanın bahçesinde ailece, Kürtçe “Hun bı xır hatn!” diyerek sevgi-yoğun bir coşkuy-la karşıladılar. Artık şaşırıyorduk rehberimizin bize yönelik hoşnutluk yoğun davranışları karşısında, çünkü ondan çok güzellikler öğrenmiş, onu yeterince tanımiştık.

Mutluyduk tekrar birlikte olmaktan.

Çocuklarına ve torunlarına hem biraz Kürtçe öğretmiş hem de onlardan Kürtlerle dost olmalarını istemişti. Bunu anlatırken mutluluğumuz ve ona sevgi ve saygımız tavan yapmıştı.

Kendisine verdiğimiz Van kedisi de mutluydu biz hemşeh-rilerini görmekten; ne de olsa üzerimizde soda kokusu taşı-yorduk.

Ankara'da onunla yirmi yıllık bir birlikteliğim oldu. Onun önerisiyle kitap yazdım ve kısa süre içinde yayınevi kurdum. Yayıncılık işimde en yakınımdeki akıl hocam oldu. Oturduğu apartmanda ev alıp, oraya yerleştim. Haftada en az iki akşamü-zeri, onunla çınar ağacının altında çay içip memleket meseleleri konuşurduk. Notlarından pasajlar okur, fikrimi sorardı.

Bir gün işyerimdeyken, günün hiç beklemediğim erken bir saatinde torunu telefonla aradı beni. “Dedem gelmeni istiyor,” dedi. Hemen gittim.

Çınar ağacının altında oturmuştu. Hastaydı! Çok bitkin görünüyordu! Elleri titriyordu! “Gidip hastahaneye yatmak zorundayım,” dedi. “Sonucun ne olacağını bilemiyorum. Bunun niçin not defterlerimi sana vermek istiyorum.”

Göz yaşlarıma hakim olamadım. “Ağla” dedi. Ağladım. Dakikalarca hıçkırma hıçkırma ağladım!

Not defterlerini verirken son sözü şu olmuştu:

“Cumhuriyeti kuranlar yanlış yaptılar! Ruhlarını kör milliyetçiliğe teslim ettiler. Oysaki, *çok kültürlü* bir imparatorluğun kalıntılarını kapsayan devletin yönetim sistemi, *demokratik hukuk devleti* olmalıydı. Çünkü, daha sonra ortaya çıkması muhtemel *sosyo-kültürel* sorunlara *akılcı* ve *adil* çözümler ancak *demokratik bir hukuk devleti* sistemi içinde üretilebilir. Bu yapılmadı ve ne yazık ki; o dar görüş nedeniyledir, Cumhuriyet(imiz) *demokratik değil otoriter / tek-tipleştirici* niteliktedir.”

Sarılıp ağlaştık! Bu ona son sarılmam ve onu son görmem oldu.

Rehberimiz öldüğünde seksen dört yaşındaydı, ben de otuz sekiz.